

into the ventral central cavity. Of these structures in *Cymbalopora* nothing can be found. When we would assume the genus *Cymbalopora* to be the ancestor of *Cymbaloporeta*, we had to change the distinct agglutination of *Cymbalopora* into the calcareous wall of *Cymbaloporeta*, which might be possible, since here too three layers are found; but the initial chambers as well as the later chambers of *Cymbaloporeta* have a proto- and deuteroforamen, which is not found in *Cymbalopora*, and in *Cymbalopora* only some traces of connections between the different rows of chambers can be found, not the distinct connections as always found in *Cymbaloporeta*. Moreover, till now no trace of an inner pseudochitinous lining could be found in *Cymbalopora*, though, especially in the Paleocene form, this lining, when present, would have been detected.

So, the assumption by Reiss could not be established, though a change from *Cymbalopora* into *Cymbaloporeta* remains possible. *Cymbalopora* till now is found in the Cretaceous and lower Tertiary.

I pointed out (1959, Cushman Found. For. Res., Contr., vol. 10, pp. 115-116, textfig. 16-20) that *Cymbaloporeta* is very close to *Planorbulina mediterraneensis* d'Orbigny, the genotype of *Planorbulina*, and that both are allied to *Discopulvinulina* since the initial chambers of *Planorbulina* and *Cymbaloporeta* both have the characteristic of the chambers of *Discopulvinulina*. Moreover, the two apertures on both sides of the later chambers and the alternating of obviously simultaneously formed chambers in both genera are alike. The finer structure of the walls in *Planorbulina* is very similar to that of *Cymbaloporeta*. So I believe that *Cymbaloporeta* is close to *Planorbulina* and not to *Cymbalopora*.

The constant increase of the diameter of the megalospheric proloculus, together with the reduction of the trochoidal initial part suggests a single evolving gens in *Cymbalopora*.

BOEKBESPREKING

Snakes, by H. W. Parker, London, 1963. Robert Halle Ltd.; 191 pp., 11 tekstfig., 16 pln. (23 foto's). Prijs (geb.) 21/—.

Merkwaardig genoeg hebben de meeste mensen een afkeer van slangen en zij zien in de onschuldige slang

al een bedreiging van hun veiligheid. Zij beseffen niet hoeveel interessante problemen de slangen ons bieden, in welke verschillende milieu's slangen worden aangetroffen (van de zee en het zoete water tot in dorre woestijnen; van gravend in de grond tot klimmend in de bomen), op welke verschillende manieren slangen zich voortbewegen (en waarbij de ribben echt niet als een soort pootjes worden gebruikt), enz., enz. Daarom is een boek, zoals thans door Parker is geschreven, zo'n bijzondere aanwinst. Hier geeft een man met een zeer grote ervaring en een grote belezenheid een in heldere stijl geschreven overzicht van de slangen. Hij vertelt van de lichaamsbouw en hoe die aangepast is aan de lange, slanke lichaamsvorm, van de aanpassingen die deze vertoont aan de zo zeer verschillende omgeving waarin slangen leven, over de zeer gevoelige zintuigen die sommige slangen hebben om temperatuurverschillen waar te nemen en die haar helpen in het donker een warmbloedige prooi op te sporen, enz. Er wordt met een aantal sprookjes afgerekend en er wordt gesproken over het nut en het gevaar dat slangen voor de mens kunnen opleveren. Aan ieder die zich voor slangen interesseert kan ik dit boek aanbevelen, want het bevat een schat aan gegevens. Wie een afkeer van slangen heeft zou ik dit boek eveneens willen aanbevelen, want hij zal na lezing een beter begrip voor deze dieren kunnen opbrengen.

L. D. BRONGERSMA.

Dierenwereld van Europa. Speurtocht door de levende natuur in 280 foto's door Franz A. Roedelberger — Vera L. Groschoff en 100 dierenfotografen. Nederlandse bewerking van J. J. Hoedeman, 232 bladz. Uitg. N.V. Gebr. Zomer & Keunings Uitg. Mij, Wageningen, 1964. Prijs geb. f 24,50.

Dit boek is inderdaad het resultaat van een speurtocht. De fotografen hebben niet zo maar links en rechts foto's gemaakt, maar met ontzettend veel geduld het juiste moment afgewacht. Men vraagt zich alleen af, hoe het mogelijk is, maar de feiten liggen er. Wij zien hier dramatische gebeurtenissen, zoals de omstrengeling van de prooi door de geelgekleurde gladde slang van Zuid-Europa of het openen van een mossel door een strandkrab, wij zijn getuige van het uit ei komen van de parelhagedis, wij werpen een blik in de kinderkamer van een berenfamilie in de Karpaten, wij genieten van het machtige schouwspel van een rendierkudde, die, op de grote voorjaarsstrek, zwemmend een eiland voor de kust van Finmarken tracht te bereiken, en zo kunnen wij doorgaan. Ook zien wij interessant close-ups uit de insectenwereld.

Wie dit boek in handen krijgt en het in zijn vrije avonduren eens bekijkt, doet zeker niets anders dan plaatjes kijken en wellich de volgende avond weer. Dan wil hij er ook iets over lezen. De bij de platen behorende tekst zal hem zeker niet teleurstellen. Deze is voor iedereen begrijpelijk en boeiend, en voorzover ik heb kunnen controleren, ook biologisch verantwoord.

Niemand zal er spijt van krijgen, wanneer hij dit boek aanschafft.

K.

De cocker spaniel. Portret van een honderas door Jan van Rheenen. 101 bladz. met 14 foto's van Chr. A. Veldhuis. Uitg. Thieme & Cie, Zutphen, 1964. Geb. f 5,50.

Dit boek is het vierde van de serie, waaraan reeds een bespreking gewijd is in dit tijdschrift (Jrg. 53, no. 1, p. 12). Ook dit deel ziet er weer keurig uit. De hierin gegeven voorlichting is voornamelijk bestemd voor degenen, die een cocker als huishond willen hebben. Het is eenvoudig en duidelijk geschreven en ook voor niet-kynologen volkomen begrijpelijk. De cocker spaniel is een veel gevraagd ras, dat door zijn geringe afmetingen in elke woning past, maar, wanneer men niet weet, hoe men dat dier moet opvoeden, komt er niets van terecht, want het is feitelijk een jachthond en dus als huishond moeilijker op te voeden. Dit boek zal daarom zeer welkom zijn. K.

Kleine Kryptogamenflora, herausgegeben von Prof. Dr. Helmut Gams, Band IIa: *Ascomyceten (Schlauchpilze)* von Dr. M. Moser. VII, 147 Seiten mit 207 Abbildungen und 7 Tafeln. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart, 1963. In Kunstleder geb. DM 19,50.

De tot nu toe in de Duitse taal verschenen determinatietabellen van de Ascomycetes of Zakjeszwammen beperkten zich in hoofdzaak tot de grotere soorten. Dit was een van de redenen, waarom de mycologen zich zo weinig op deze orde toeleiden, ofschoon zij wisten, dat ook onder de kleinere Ascomycetes heel wat interessante soorten voorkwamen. De schrijver heeft het aangedurfd de tabellen uit te breiden. Toch moest ook hij zich nog enige beperking opleggen. De Discomycetes worden uitvoerig behandeld, van de overige onderorden heeft hij zich bij de keuze laten leiden door het veelvuldig voorkomen van een bepaalde soort, of door de betekenis voor de parasitologie en ook door de vraag, of de soorten volgens de regels van de moderne systematiek al voldoende onderzocht zijn. De moderne systematiek heeft in de orde van de Ascomycetes nog niet overal doorgewerkt, reden, waarom de schrijver hier en daar nog wat conservatief moest te werk gaan. Hij vraagt dan ook uitdrukkelijk de medewerking van de mycologen.

Aan de determinatietabellen gaat vooraf een hoofdstuk over de voornaamste kenmerken voor de classificering en de determinering van de Ascomycetes.

Dit boekje is zeker welkom niet alleen aan de mycologen, maar ook aan de phytopathologen. K.

De eieren en nesten van onze vogels door J. G. Th. van Nes. 160 bladz. met vele gekleurde platen, waarachter nog 32 foto's. 3e druk. Thieme & Cie. Zutphen, 1963. Geb. f 7,90.

Aan de gunstige bespreking, welke dit nuttige boek — waarin alle in Nederland broedende vogels — reeds in ons Maandblad (1960, blz. 23) is ten deel gevallen, hoef ik eigenlijk niets toe te voegen. Alleen zou ik graag gezien hebben, dat de schrijver met de wenken van de recensent (v. N.) over de nestkastjes

rekening had gehouden. Lezen de schrijvers ook wel alle recensies? K.

Wat is dat voor een boom? Tabel voor het determineren van meer dan 300 van de belangrijkste bomen en heesters door Alois Kosch. Met een aanhangsel bevattende: De eigenschappen en het gebruik van houtsoorten door Walter Wienrich. Vrij naar het Duits door Maria C. H. Ruys. Zevende druk. Thieme & Cie, Zutphen, 1963. Prijs geb. f 5,50.

Deze uitgave is, wat de inhoud betreft, gelijk aan de vijfde druk, die besproken is in het Natuurhist. Maandblad van 30 aug. 1955 (Jrg. 44, no 7—8, p. 83). Papier en wijze van uitgave zijn er op voorutgegaan, zodat de geringe prijsverhoging (f 2,—), gezien in het licht van de stijging van papier- en drukkosten, alleszins gerechtvaardigd is. Voor degene, die de vorige recensie niet bij de hand heeft, volgen hier enkele grepen uit die bespreking. „Men verzuime niet de inleiding te lezen en zich grondig op de hoogte te stellen van de indeling van de inhoud.

Meer dan honderd bladzijden zijn gewijd aan de loofbomen, waarbij de schrijver uitgaat van het blad. Talrijke figuren verduidelijken het geschrevene”.

Met dit boek komt iedereen gemakkelijk klaar. K.

Insekten overal. Een verkenning in de insectenwereld van de Lage Landen door A. J. Pijpers. 146 bladz. met 125 tek. N.V. Drukkerij De Spaarnestad, Haarlem 1964. Prijs f 6,90.

De verschijning van dit boek begroeten wij met vreugde, want wij wisten dat de schrijver er aan gewerkt had gedurende zijn langdurig verblijf in het ziekenhuis, maar de uitgave er van niet meer had kunnen verzorgen. Deze taak heeft een goede vriend van de in 1962 overleden auteur overgenomen.

Bij het openslaan van het boek viel ons oog direct op de tekeningen, door de auteur zelf gemaakt en die wij zo goed kennen uit zijn artikelen in ons Maandblad. Wat Pijpers had gezien in de natuur droeg hij uit in schrift en in beeld. Hij wilde graag anderen laten delen in de vreugde, die hij zelf beleefd had.

Men schat het aantal insectensoorten in Nederland op circa 30.000. Dat is voor ons land met zijn gematigd klimaat een hele rijkdom en een zeer gevarieerde rijkdom.

Om al degenen, die zich voor insecten interesseren of „er iets meer van willen weten”, enig inzicht te geven in dit deel van de Nederlandse fauna heeft de auteur dit boek geschreven. Daardoor is het geen zuiver wetenschappelijke verhandeling geworden, doch een boek, waarvan iedereen kan genieten. Met recht kan gezegd worden, dat de auteur met dit boek voor velen een nieuwe en onbekende wereld ontsluit. Al vertellend en tekenend weet Pijpers zijn lezers te boeien. Op eenvoudige wijze wordt veel wetenswaardigs gegeven over bijen, torren, vliegen, vlinders, libellen en honderden andere insecten uit de naaste omgeving. De biologische grondslag van de auteur is tevens een waarborg, dat hij datgene, wat hij heeft waargenomen, ook op de juiste wijze weergeeft.

Dit boek wil ik gaarne aanbevelen aan jong en oud. K.